

Sv. Uršula, panna a mučenica

22. októbra 2023 ✚ Svätec týždňa

Životopisné údaje

V 4. storočí žil v Británii, v krajinke Cornubii (Cornwall) vojvoda Dionotus, ktorý, hoci Rímania vládli v tom čase nad celou krajinou, sám spravoval svoje panstvo a rímskemu cisárovi odvádzal len tribút. Svätá viera Ježiša

Krista sa u Britov (ako sa v tom čase obyvatelia volali) už dávno ujala, a tak aj Dionotus bol horlivým a nábožným kresťanom.

Tento vojvoda mal dcéru menom Uršula, ktorá sa už od útlej mladosti vyznačovala svätým životom a vrúcnou láskou k Bohu a k panenskej nevinnosti. Jej vznešení kresťanskí rodičia sa tešili zo svojej dorastajúcej krásnej a zbožnej dcéry a priali si, aby sa vydala za cnostného mládenca z niektorého významného rodu, pretože otec chcel svoj kniežací trón týmto činom ešte viac upevniť a povzniesť.

No zbožná panna si priala v panenskej nevinnosti zotrvať až do smrti a svoj život jedine Bohu venovať. Na mnohé prosby svojich starostlivých rodičov nevstúpila do kláštora, ako si predtým zaumienila a na radosť milovaných rodičov vyriekla, že, ak by Božia Prozreteľnosť tak nariadila, zvolila by si za manžela udatného, cnostného a bohabojného vojvodu Cynana Meiriadoga. Božia Prozreteľnosť však rozhodla, aby nábožná panna miesto venca nevesty nevädnuću korunu neporušenej panny a bohatierskej mučenice získala.

V tom čase panoval, od roku 375, nad celou Rímskou ríšou cisár Gracián, najstarší syn Valentiniána I. Prívetivým spôsobom svojho panovania, ako aj zmužilosťou si spoiatku vydobyl náklonnosť u podriadených národov, ako aj u armády, ale keď kvôli rozkošiam začal zanedbávať vládne záležitosti, a u vojska začal uprednostňovať cudzích Alanov pred inými, pohrdal tiež domácimi zvykmi a kresťanským životom – stratil lásku u všetkých poddaných.

Zdroj: wikimedia commons

V Británii bol veliteľom rímskeho vojska Flavius Klemens Maximus, ktorý sa nechal armádou vyhlásiť z cisára, Graciánovi vyhlásil neposlušnosť a v roku 382 vtrhol do Galie (dnešné Francúzsko), kde sa práve Gracián zdržiaval. Maximovi prialo šťastie – niekoľkokrát zvíťazil nad Graciánovým vojskom, výdatnou pomocou mu boli britské jednotky, ktoré viedol vojvodca Cynan Meiriadog. 25. augusta roku 383 bol Gracián úkladne zavraždený vlastnými vojakmi a Maximus sa stal cisárom Západorímskej ríše. Maximus, ktorý ďakoval za svoje víťazstvá aj kresťanskému vojvodcovi Cynanovi, vyhnať z Amórica (dnes Bretónsko vo Francúzsku) jeho praobyvateľov a daroval to územie Cynanovi a jeho vojakom, aby sa tam usadili.

Cynan sa teda usadil v Amoricu, založil tu novú vlasť, ktorá sa od tých čias volala Bretónskom, podľa krajiny odkiaľ prišli. Keďže nemali kresťanských žien, vyslali poverených poslov späť do Británie, aby im v rodnom kraji nahovorili za manželky kresťanské panny a priviedli ich do novej vlasti – nechceli oni, horliví kresťanskí mladíci tamojšie pohanské panny. A vojvodca Cynan požiadal skrze tých poslov o ruku dcéru vojvodu Dionota – Uršulu, ktorá vynikala krásou duše a tela nad všetkými britskými urodzenými pannami.

Vojvodca Cynan býval v tom čase v meste Nantes a očakával, že jeho budúca nevesta príde tam, aby sa za neho vydala. Poslovia boli prijatí vládne a v krátkom čase vybavili svoju záležitosť – veľký počet panien súhlasil, že sa preplaví za svojimi krajanmi do novej vlasti, aby sa stali ich manželkami.

Zbožná Uršula dlho vzdorovala rodičom, nechcela sa vydať do cudzej zeme, hoci si vznešeného Cynana vysoko vážila. Na mnohé prosby rodičov napokon privolila a celú svoju dôveru vložila v milostivého Boha, že jej všetko k dobrému usporiada a zariadi. Rodičia s radosťou odprevádzali svoje dcéry do prístavu k lodiam, ktoré ich mali dopraviť na brehy Bretónska. Ale sotva lode aj s tisíckami panien opustili brehy Británie, rozpútala sa na mori veľká víchrica a búrka a lode boli morskými prúdmi a vetrami zahnané na brehy cudzej zeme neďaleko zátoky, ktorou sa do mora valí rieka Rýn.

Veľké vetry ustavične viali, more sa búrilo, lodivodi sa preto neodvážili popri skalnatých brehoch dolu k Bretónsku plaviť, ale rozhodli sa ďalej hore Rýnom so svojimi loďami plaviť a na vhodnom mieste panny na suchú zem vysadiť a odtiaľ potom do Bretónska ich dopraviť. Ale všemohúci Boh dopustil na nevinné panny iný osud! Pomaly sa plaviace lode aj s 11 000 pannami sa proti prúdu rieky Rýn dostali až k mestu Kolín, kde kresťanské panny očakávala krvavá svadba!

Roku 374 sa vyhnuli divokí Huni vedení kráľom Balamírom zo svojich sídlisk nad Kaukazom, ležiacich medzi riekami Volga a Don, podmanili si okolité národy a s ich pomocou potom udreli na Ostrogótov. Po ich porážke rozliali sa ako povodeň cez južné Rusko, Poľsko a Uhorsko do Nemecka, Galie a do ostatných krajín západnej Európy. Kamkoľvek divokí pohania prišli, pálili mestá a dediny, vraždili obyvateľov a všetko nivočili.

Zdroj: wikimedia commons

Roku 383 sa rozložili pohanskí Huni na Rýne a chystali sa napadnúť vojsko rímskeho cisára Flavia Klemensa Maxima. Keď sa britské lode s kresťanskými pannami na začiatku roka 384 objavili pri Kolíne, prepadli ich divokí Huni a zajali do otroctva. Suroví pohania obdivovali krásu kresťanských panien a všemožne sa snažili, aby ich o čistotu pripravili. Sv. Uršula povzbudzovala svoje družičky, aby sa nebáli smrti, ktorá im od divokých pohanov hrozila pre svätú vieru a kresťanskú cnosť a nevinnosť svoju. A milostivý Boh im dodal sily, že ako silní muži proti zverským barbarom bojovali. Zúriví pohania rozsekali mečmi zbožné panny a len sv. Uršula ostala nažive, ktorú si potom vodca Gauno za otrokyňu vzal. A keď sa svätá Uršula odmietla stať manželkou pohana, prestrelil ju šípom.

Medzitým čo Huni nevinné panny vraždili, ukryla sa jedna z nich menom Kordula, priateľka sv. Uršuly, na spodku jednej lode, a pretože nastala večerná tma, nehladal ju žiaden pohan. Zbožná panna sa modlila po celú noc, lebo sa hanbila za svoju bojovnosť a závidela mučenícku smrť svojim hrdinským sestrám. Kajúcnymi slzami sa pripravovala na nové ráno. Keď sa začalo rozodnievať, modlila sa ešte vrúcnejšie a prosila milostivého Boha, aby ju k družkám, už večnou slávou korunovaných, ráčil povolať. Šla k surovým pohanom a predstavila sa im, že aj ona patrí ku kresťanským pannám. Huni jej dohovárali, aby šetrila svoju krásnu mladosť a aby sa stala manželkou ich vodcu a rozkoše sveta požívala.

Svätá Kordula zvelebovala mučenícku smrť svätej Uršule a jej 11 000 družiek, nedbala na hriešnu radu pohanov a odvážne riekla, že radšej podstúpi smrť pre Krista Pána a pre zachovanie panenskej nevinnosti. Vzдорovala žiadostiam pohanov, aby napokon aj ona, rovnako ako sv. Uršula, bola šípmom z luku zastrelená. A tak spolu so sv. Uršulou podstúpili všetky tie kresťanské panny mučenícku smrť a radšej obetovali svoj mladý život, než by stratili cnosť a svoje duševné spasenie.

To sa stalo okolo roku 383 A. D. Mŕtve telá svätých mučeníc boli pochované pri meste Kolín nad Rýnom, a keď sa na ich hrobch mnohé zázraky udiali, postavili nábožní kresťania roku 643 k ich úcte pekný chrám. V

11. storočí zveleboval sv. Hanno, kolínsky biskup, tieto sväte panny a mučenice tak veľmi, že sa celé noci modlieval na ich hrobch.

Úcta k sv. Uršule a tisíckam jej družiek, ktoré pre zachovanie svojej panenskej nevinnosti a pre vieru Kristovu podstúpili mučenícku smrť, sa šírila po celom kresťanskom svete. Sv. Uršula bývala vyzývaná od tých najstarších čias o príhovor za dobré vyvolenie si stavu, za šťastné manželstvo, za blahoslavenú smrť a za ochranenie a vyslobodenie z očistca.

Roku 1525 založila sv. Angela z Merici «Spoločnosť sv. Uršuly», ktorej mníšky sa venovali zbožnej výchove kresťanských dievčienec a ktoré dodnes požehnane prispievajú k tomu, aby útle dievčence v cudnosti, nevinnosti a pokore, v najväčších okrasách kresťanských panien, sa zdokonaľovali. Tieto vychovávateľské kresťanské ústavy, ku cti sv. Uršule založené, pôsobia aj za našich dní po celom kresťansko-katolíckom svete. A mnohé učené spoločnosti a vysoké školy poctili blahoslavenú pamiatku sv. Uršuly tým, keď si sv. mučenicu za svoju patrónku vyvolili.

Sv. Uršula sa vyobrazuje v kráľovskom rúchu s korunou na hlave, v pravej ruke má palmovú ratolesť, v ľavej meč, ako sa obzerá na svoje početné družky, ktoré ju nasledujú, alebo ako rozprestiera svoj kráľovský plášť nad kľačiacimi družkami u jej nôh.

Zdroj: wikimedia commons

Poučenie

Panujú rôzne názory o čase, v ktorom sv. Uršula so svojimi družkami podstúpila mučenícku smrť pre sv. vieru a panenskú čistotu. Tí, čo udávajú rok 451 sa mýlia, lebo cisár Gracián a Maximus žili skôr.

Že Huni nielen roku 451 vtrhli do Galie, ale už aj roku 383, je historická pravda. Z vyplienenej západnej Európy sa divoké hordy Hunov vrátili späť na Východ, v roku 388 napadli Východorímsku ríšu a vymohli si

ročný poplatok (tribút). Po smrti cisára Theodosia Veľkého (roku 395) vpadli Huni aj do rímskej Ázie, a potom roku 400 rozleteli sa ich divoké hordy opäť po Európe. A tak je doba umučenia sv. Uršuly a jej družiek okolo roku 383 celkom správna.

Podobne sa nezhodujú spisovatelia o počte bohatierskych sv. mučeníc. Sigbert, ktorý žil okolo roku 1110, ich udáva 11 000, iní len 11, iní 1000. Keď však uvažíme, že Maximus zvíťazil nad cisárom Graciánom, musel mať viac tisíc Britov, ktorých potom usadil v Americu a ktorí sa všetci chceli oženiť, aby mohli hospodáriť. Učený Giry o tom píše: *«Úcta k sv. Uršule a 11 000 pannám bola slávená po všetky časy vo sv. Cirkvi; bolo možné vídať, ako aj samotní králi a kráľovné, nielen obyčajní ľudia, konali ďaleké cesty k hrobom sv. panien, aby týmto hrdinským vyznávačkám viery svoju úctu preukazovali a o príhovor ich vzývali.»*

Ku cti sv. Uršuly je založená aj mníšska spoločnosť, ktorá sa nazýva «Lodkou sv. Uršuly». Tri slávne vysoké školy, a síce vo Viedni, v Paríži (Sorbonna) a v Coimabrii (Portugalsko), si vyvolili svätú Uršulu za patrónku. Všetky cirkevné rády ctia sv. Uršulu a jej sv. družky, menovite benediktíni, kartuziáni, dominikáni, františkáni, karmelitáni, jezuiti a mníšky Matky Božej (Parížske), a modlievajú sa 11 000 modlitieb Pána a Pozdravení anjelských každoročne a mesačne 11-krát opakujú slová: *«Bud' mi pozdravená sv. Uršula, s celou svojou spoločnosťou! Prosím vás pokorne, modlite sa za nás teraz i v hodinu smrti! Amen.»* Členovia spolku sv. Uršule okrem odbavovania tejto pobožnosti, pristupujú na jej slávnú pamiatku (21. októbra) k sv. sviatostiam a vykonávajú niektoré skutky pokánia.

Svätá Uršula povzbudzovala svoje družky, aby radšej smrť podstúpili, než by svoju panenskú nevinnosť stratili. Jej príklad nasledovali všetky a rady zomierali; lebo vedeli, ako je milá Pánu Bohu panenská nevinnosť. Pána Ježiša Krista mali pred očami, keď zomierali, ktorý si vysoko cenil sv. panenstvo a učeníka sv. Jána pre jeho neporušenú čistotu nad všetkých apoštolov miloval. Prekrásne píše o nevinnosti a čistote sv. apoštol Pavol vo svojom liste Korinťanom (1Kor 7), keď hovorí k slobodným: *«Dobre je im, keď zostanú tak, ako i ja! ... Draho kúpení ste, nebudte služobníkmi ľudí!»*

A sv. otcovia s veľkou chválou hovoria o tejto cnosti, ktorú aj vlastným príkladom odporúčajú. Pre zachovanie tohto pokladu vykrvácalo veľké množstvo kresťanských panien a mládencov už pred sv. Uršulou a vydobyli si veľkú úctu a slávu u Boha a u ľudí. Pre nemravnosť upadli slávni Gréci a pohanskí Rimania a zanikla ich sláva a svetovládna moc. Náš katolícky ľud si ctí nadovšetko nevinnosť panenskú a mládeneckú! Kde niet tejto cnosti, tam hrozí časná a večná záhuba! Tiché naše dedinky nech sa chránia pred nákazlivým morom, ktorý dnes zúri vo veľkých mestách, kde ako kedysi v pohanskom Ríme, v Efeze a v Korinte, boli prinášané necudné obety ohavnej Venuši. Taký ľud zahynie, rovnako ako obyvatelia Sodomy a Gomory!

Milí mládenci a šumné naše devy, vezmite si za patrónku sv. Uršulu a proste k nej o príhovor a modlievajte sa denne:

Modlitba

O Bože, popraj nám milosti, aby sme tak za slávu Tvoju a nevinnosť svoju bojovali, ako sv. Uršula a jej spoločnice a aby sme poznali, akú veľkú cenu má poklad ustavičnej čistoty, a tak hodnými sa stali uzrieť slávu, ktorú si zaslúžila. Skrze Ježiša Krista, Pána nášho. Amen

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-ursula-panna-a-mucenica/>